

ANNALES SCIENTIA POLITICA

VOLUME 12, NUMBER 1, 2023

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 12, No. 1, 2023

TOMEČKOVÁ, I.: Fischer, P.: A Kim Jong-Il Production: The Extraordinary True Story of a Kidnapped Filmmaker, His Star Actress, and a Young Dictator's Rise to Power (*Book review*). Annales Scientia Politica, Vol. 12, No. 1 (2023), pp. 53 – 55.

IVANA TOMEČKOVÁ

Institute of Slovak and Media Studies
Faculty of Arts
University of Prešov
Slovak Republic
E-mail: ivana.tomeckova@unipo.sk

KIM-ČONG IL UVÁDÍ. PRAVDIVÝ PŘÍBEH O UNESENÉM FILMAŘI, JEHO DVORNÍ HEREČCE A O CESTĚ MLADÉHO DIKTÁTORA K MOCI

Fischer, P.

Praha: Argo, 2015. 380 s.

ISBN 978-80-257-1583-3

IVANA TOMEČKOVÁ

Institute of Slovak and Media Studies
Faculty of Arts
University of Prešov
Slovak Republic
E-mail: ivana.tomeckova@unipo.sk

Čo je pre Nás sloboda? Otázka znie tak ošemetne, že si odpoveď na ňu vieme predstaviť akokoľvek, len nie tým, čo práve prežívame. Predchádzajúce slová odkazujú na rok 1989. Sloboda prejavu, otvorené hranice, cestovanie bez víz a niekedy aj spravodlivé súdy. To, čo je pre nás samozrejmou, však nemusí byť platné všade. Najviac ukázkovým príkladom uzatvorenia, zákazov a príkazov je jednoznačne Severná Kórea. Čo všetko vieme o polostrove, na ktorom sa nachádza najstráženejšia hranica sveta? Najčastejšou odpoveďou je buď nič, alebo atómové rakety a diktátori.

Kniha, ktorú predstavujeme síce vyšla v roku 2015, no jej svedectvá sú podobné tým, ku ktorým sa najčastejšie dostávajú nadšenci ázijskej kultúry a jej života. Kniha *Kim Jong-Il Production*, alebo aj *Kim Čong-Il uvádí* predstavuje strastiplný pobyt dvoch bývalých manželov unesených samotným Kim Čong-Ilom do Kórejskej ľudovodemokratickej republiky (ďalej len KĽDR), o čom vypovedá aj podtitul *Pravdivý príbeh o uneseném filmaři, jeho dvorní herečce a o ceste mladého diktátora k moci*. Autorom pub-

likácie je britský autor a režisér Paul Fisher. Už z úvodu knihy je jasné, že autor pracuje s pracovným zameraním na zábavný, konkrétne filmový trh. Definujúce časti knihy totižto pomenúva filmovým registrom. Hlavné postavy sú predstavené ako osoby a obsadenie, samotné celky s následnými podkapitolami autor pomenúva kotúčmi.

Prvý kotúč *Osudové předurčení* viac zaujme fanúšika filmového žánru. Opisuje dianie v 60. tých rokoch 20. storočia a postupný rozvoj juhokórejskej kinematografie a vtedajšieho najvýznamnejšieho režiséra Sin Sang-oka. No obracia sa aj na mýty vytvorené okolo narodenia niekdajšieho vodcu Kim Čong-Ila. Ich históriu sa podľa viacerých svedectiev museli Severokórejci učiť naspamäť a považovali ho ako nesporný fakt. Text samotného narodenia hovorí: „Narodenie Drahého Vodcu sa už dlho očakávalo, predpovedala ho lastovička, ktorá spievala o tom, že prichádza úžasný generál, ktorý bude vládnuť celému svetu. Keď sa táborom rozoznel prvý výkrik novorodenca, vybehli partizáni zo svojich stanov a chýž, obji-

mali sa, oslavovali a velebili jeho narodenie.“ (s. 47-48) Nezabudnime na fakt, že Drahý vodca podľa mýtov ďalej v troch týždňoch už chodil po tábore a keď mal osem týždňov, vedel už hovoriť. Rozprávania sa spočiatku zdá ako bláznivé a absolútne nezmyselné no podobné ovplyvňovanie vidíme aj v súčasnosti na takmer každodennej báze. Ruská propaganda, hoaxy a dezinformácie spôsobujú, že aj na Slovensku nachádzame ľudí veriacich v genetiku ovplyvnenú vakcínami, či vymyslené Chemtrails práškovanie ovzdušia, ktorého sa zbavíme len vďaka octovej vode. Nezvratným dôkazom manipulácie je napríklad aj pitie Sava, pretože očisťuje telo.

Život Sin Sang-oka prechádza do spoločného príbehu spolu s jeho najviac využívanou herečkou, ktorú nenazval nikdy inak ako madam Čcho, celým menom Čcho Un-hui s veľmi smutnou minulosťou. Pre recenziu však považujeme za najdôležitejšie ostatné dva kotúče, ktoré predstavujú dynastiu rodu Kim. Prečo však boli režisér a herečka zavlečení do KĽDR? Kim Čong-Il miloval filmy. Veľmi rád ich premietal aj niekoľkokrát do dňa, snažil sa získať čo najviac filmov zo zahraničia, ktoré by ho bavili, motivovali a niečomu priučili. Nakupoval najmodernejšie kamery a postprodukčné vybavenie, aby sám dokázal točiť filmy. Zavliekol do KĽDR najprv Čcho a neskôr jej bývalého manžela, aby vďaka ich pomoci dokázal natočiť ďalšie filmy, pretože veril, že kultúra je tým pravým nástrojom k udržaniu stability a vernosti národa, ako o tom hovorí severokórejské učenie Čučche.

Autor v druhom kotúči *Hosté drahého vúdce* opisuje nekonečné nabádanie obidvoch zavlečených na severokórejské učenie, ideológiu a objavovanie bohatstva Kim Čong-Ila. Čitateľovi ponúka možnosť spoznať mnohé krásne, no kvôli režimu veľmi okresané, miesta. To, čo však v kapitole dostáva jeden z najväčších rozsahových priestorov je opis trestania väzňov, tzv. nepriateľskej triedy v rôznych nápravných zariadeniach a väzeniach. Autor uvádza, že sa v nápravných a pracovných táboroch v tom čase mohlo nachádzať až 200-tisíc ľudí. O neúprosnom týraní a nezmyselných trestoch, ktoré môže viesť až do tretieho pokolenia rodiny uvádza Fisher (2015, s. 180) takto: „Každý Severokórejecan pozná niekoho – príbuzného, kamaráta, známeho z práce -, kto bol uprostred noci odvedený do internačného tábora a nikdy

sa odtiaľ nevrátil. Napriek tomu, že sa o táboroch nehovorí, každý – každý – o nich vie.“ Autor predstavuje ďalšie iné opisy činov voči ľudskosti. Odsúdenie riaditeľa školy z vraždy, pretože našiel dvoch mŕtvych učiteľov na pôde školy a tiež brutálne, niekoľko mesačné týranie ženy. Vrcholom trestu bolo preloženie dosky na bruchu ženy, na ktorej stáli dvaja vojaci, či jej uzatvorenie v keramickej peci dovtedy, kým od horúčavy neomdlela. Aké bolo jej previnenie? Odmietla vydať látku nad prídel. Fisher uvádza opisy trestania aj samotného Sin Sang-oka. Šestnásť hodinového sedenia v jednej polohe, nútené práce mužov, žien a detí. V myšlienkach Severokórejcánov je vlast' prednejšia emócií, preto u nich absentuje emócia voči vlastným príbuzným, ktorí zradia štát. Takýto príbeh nachádzame špecificky aj v knihe *Útek z tábora 14* (2013) opisujúcu útek muža narodeného v samotnom pracovnom tábore. Sin Sang-ok niekoľkokrát pobudol vo väzení pre svoje úteky, držal hladovku až nakoniec zaujal samotného Kim Čong-Ila.

Ukážkou nádeje a prinavrátania slobody je posledný kotúč nazvaný *Producent Kim Čong-Il*. Kapitola znova opisuje primárne natáčania, no tento raz aj s drobnohládcom vodcu Kima. Autor spomína veľmi striktný dohľad na natáčania filmov, nekonečné stretnutia a tajné nahrávanie vodcu, ktoré využíval voči všetkým. Osudovým bodom v príbehu sa stáva nám neďaleká Viedeň, ktorá sa pre dvojicu stala novým začiatkom, keď sa obidvom podarilo ujsť pred severokórejskou hliadkou na americkú ambasádu. Útek do Spojených štátov amerických sa končí ich osem rokov trvajúce vytratenie sa z reálneho sveta.

Kniha Kim Čong-Il uvádza je akousi sondou do minulého storočia a vtedajšieho života v Severnej Kórei. Poukazuje na zvrátenosť diktátorského režimu, ktorý síce stále existuje, no podľa slov imigrantiek Park Yeonmi či Lee Hyeonseo sa snaží aspoň čiastočne adaptovať. Napriek svojmu špecifickému zameraniu na filmový priemysel, kniha predstavuje stále veľmi bizarné učenie o svete, ktorého rok sa začína narodením Kim Ir-sena v roku 1912, kastovaním na 51 rôznych spoločenských vrstiev v závislosti na ich vernosti voči režimu až po nariadených 27 druhom vlasových strihov. O krajine, ktorá je známa, že si na konci minulého storočia prešla hladomorom a jej obyvatelia sa živili zemou, chrobákmi a hlodavcami

a podľa knižného opisu aj vlastnými deťmi. Opisy ľudí v minulom, ale aj súčasnom storočí sú veľmi náročné na spracovanie. Paul Fisher sa zameria na veľmi dostupnú zábavnú sféru bežného života, ktorá sa pre diktátorov stala obľúbenou formou manipulácie. Kniha podsúva výpovede pravých obetí diktatúry s odkazmi na vysvetlenie iných mnohých faktov, ktoré sú bežným ľuďom pravdepodobne úplne neznáme. Recenzovaná publikácia tiež prikladá dôraz na šírenie rozpravy o nástrahách diktatúry a otvára polemiku v otázkach slobody severnej a južnej časti Kórejského polostrova aj napriek tomu, že nepatrí medzi populárne témy hlavne na Slovensku.